

A man with glasses, wearing a dark jacket and dark pants, is walking through a field of tall grass. He is carrying a large, decorated Christmas tree. In the background, there is a large red barn with white trim and a white balcony. The scene is set outdoors with trees and a clear sky.

Experiment med pyntegrönt gav bra extrainkomster

Södra kontakt NR 5, november 2014

Södramedlemmen Harald Säll tycker om att experimentera. Sedan unga år har han provat sig fram hemma i skogen, något som bland annat lett till produktion av pyntegrönt. Ett trevligt och ganska lättamt arbete som belönas riktigt bra.

Text: Stefan Hedner Foto: Ejler Andersson

Harald Säll bor med hustrun Gunilla på en gammal släktgård i Karryd några mil norr om Växjö. Han experimenterar med olika arter, gallrar, röjer och vårdar på olika sätt. Tidigt fick han lov att prova sina idéer på fastigheten.

– Det var min farfar, far och farbror som ägde fastigheten då, men de hade inga problem med att låta en entusiastisk 20-åring testa olika barr- och lövträslag i liten skala.

Över 50 träslag

Haralds första planteringar följdes snart av fler när han utbildade sig till jägmästare och fick upp ögonen för andra spännande träslag.

– Då köpte jag mindre mängder av olika ädelgranarter som nordmannsgran, kaskadgran, fujigran, purpurgran, silvergran och kustgran, men också arter som serbisk gran, blågran, douglasgran, sitkagran, hybridlärk, tuja, hybridasp och masurbjörk.

I dag finns över 50 olika träslag på fastigheten och andelen lövskog har också ökat.

– Det är 30 år sedan jag planterade de första cirka 500 pyntegrönt- och julgranplantorna. Att följa dem har varit oerhört intressant. Jag är tacksam för att jag fick möjlighet att experimentera med sådant som jag var intresserad av. Det gav mig ett djupare engagemang för fastigheten.

Till florister

Nordmannsgranen, även kallad kungsgran, är inhägnade för att inte betas. Pyntegrönt-, eller kaskadgranarna, klarar sig däremot bättre utan hägn och i mitten av 1990-talet hade de första vuxit till sig så pass att det var dags för Harald att skörda för första gången.

– Jag klippte kvistar och tog med in till några florister i Växjö. De sa att de sällan hade sett så fint ris, kvaliteten

var bra och dessutom var det alldeles färskt. Sedan dess har vi sålt ris varje år till ett antal florister som använder det till allhelgonahelgen. Någon vill ha blandris när de gör sina bindningar, så jag levererar bland annat purpurgran, fujigran, virginigran, kustgran, tuja och cypress. Vissa är ljusa på undersidan av barren, vilket ger riktigt fina kontraster.

Liten arbetsinsats

Som mest har Harald levererat cirka 1,5 ton ris per säsong. På grund av tidsbrist säljer han numera bara hälften så mycket.

– Det är ändå en jättefin extrainkomst. Att klippa det här riset och leverera lite julgranar ger någonstans mellan 10 000 och 20 000 kr per år i inkomst, med en rimlig arbetsinsats. Kaskadgranarna kräver ingen skötsel, de tål att skördas ganska hårt och det finns ändå nytt ris året efter.

Under årens lopp har Harald fortsatt att plantera både julgranar och pyntegröntgranar. En del sorter ska egentligen inte klara sig hos Harald, vars fastighet ligger 300 meter över havet. Oftast har det gått bra ändå, då byns lokalklimat är gynnsamt och nästan aldrig har nattfrost på försommaren.

– För de som vill prova finns tåliga ädelgranarter som berggran och balsamgran. De bör fungera både som julgran och kanske pyntegrönt.

Blandar gran och ek

Haralds experimentlusta märks också på ett hektar där han har blandat pyntegröntgranar och ek.

– Just nu ser den planteringen ut som en granplantering, men om 50 år kommer granarna att vara borta och ett fint ekbestånd att vara kvar.

Harald menar att eftersom ekarna planteras glest

erbjuder pyntegröntträden ett skydd som danar och förhindrar bildning av vattskott.

– Under de första 30 åren kommer ekarna att utvecklas som de ska, samtidigt som pyntegröntgranarna på detta enda hektar kan ge minst en kvarts miljon i intäkter. Allt med ganska liten arbetsinsats.

Odla masurbjörk

På liknande sätt står Haralds julgranar mellan rader av masurbjörk. Även masurbjörk har han odlat sedan 1980-talet och han importerar och säljer även masurbjörkplantor från Finland tillsammans med kollegan Bengt-Elis Pettersson. Träslaget används framför allt till faner och mindre bitar kan bli fina pennor, knivskaft, växlspaksnoppar och annat som ska ha en exklusiv framtoning.

– Masurbjörk är vanlig vartbjörk med en genetisk störning som ger ojämn vedbildning och en mycket vacker struktur. På 45 år kan ett hektar masurbjörk ge inkomster på upp till 1,5 miljoner kronor.

Harald är lektor i virkeslära på Linnéuniversitetet i Växjö och undervisar i skogsskötsel, virkeslära och lövskogsskötsel. Hans experiment slutar inte i skogen utan syns också hemma vid stugknuten i form av en 60 kvadratmeter stor altan byggd av obehandlad gran.

– Jag har använt ganska grovt granvirke på 45 x 145 mm med kärnvad som ger ett starkt skydd mot röta. Altanen bör hålla i åtminstone 15–25 år och blir faktiskt inte mycket dyrare än vanligt tryckimpregnerat virke. Ändå är den helt fri från bekämpningsmedel.